

Alte Drucke

Libri de Medicina Mentis, Posthac Edendi, Conspectus, Sive Index

Lange, Joachim

[Erscheinungsort nicht ermittelbar], 1703

Pars II. de Mentis aegrae Sanatione.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-154811

De corporis recreationibus, n. 21.

Hinc ἀναγκαστικαίως generalis, qua docetur officium boni Logici & bonæ Logicae n. 22.

Characteres hominis rudis, indocti, ἀλόγῃ, n. 23.

P A R S. II. de

Mentis ægræ Sanatione.

C A P. I. de

Sanationis Principiis & Adjuventis in genere.

DE his in genere, n. 1.
In specie de lumine naturali, n. 2.
De Lumine supernaturali, minime excludendo, n. 3.

A multis vero indignissime & infelicissime excludo, n. 4, 5.

De Institutione, n. 6. quo etiam pertinet Conversatio & Lectio, n. 7.

De Exercitatione, n. 8.

De usu desideriorum haud excludendo, n. 9.

De singulis seorsum, hinc

C A P. II. de

Uso Luminis Naturalis.

CUr ab hoc sit faciendum sanandæ mentis initium in ætate tenera, n. 1. & adulta, n. 2.
Luminis naturalis usus imagine illustratus, n. 3.
Ejus fundamentum: Homo est sui conscius, n. 4.

Hæc

Hæc theſis in varias propoſitiones ſ. veritates primas reſolvitur. n. 5.

Quæ ob evidentiam ſuam ſunt indemonſtrabiles. n. 6.

Ex illis conficitur principium primum univerſale:

Quicquid convenit ſane rationi, verum eſt, & contra. n. 7.

Hoc principium primum in duas propoſitiones diſpeſcitur, quarum altera per ministeria ſenſuum, altera per abſtractiones, rationis uſum ſiſtit. n. 8.

Requiſita ad integrum ſenſuum miniſterium. n. 9.

Nec non ad rectam idearum abſtractionem. n. 10.

Principium primum eſt fundamentum ac ſons veritatum naturalium omnium n. 11. nec non complexus luminis naturalis, n. 12, de quo Part. III. plura.

Hinc ſequitur, philoſophandi initium faciendum eſſe a cognitione ſui ipſius n. 13.

Naturale lumen eſt in omnibus idem, & tamen diverſum n. 14.

Hinc diverſitas intellectus. n. 15.

Qui vel agilis n. 16. vel ſolidus & acutus n. 17.

vel celer ac ſubtilis n. 18. vel ſublimis atque amplius, n. 19. vel hebes ac tardus n. 20.

Cautio intellectus ſubtilis. n. 21. nec non ſublimis. n. 22. ac hebetis. n. 23.

Monitum generale de modoſto doni ſ. luminis naturalis uſu. n. 24. ejus ratio ab imperfectione. n. 25.

Intellectus ſinis eſt veritas n. 26.

Primum intellectus officium eſt, inveſtigandæ veritatis initium capere a ſe ipſo, n. 27.

Secundum, regere phantasiam n. 28. quæ est affectio singularis & periculosa. n. 29.

Tertium, frenare affectus, errorum genitores. n. 30.

Quartum, voluntatem consilio regere. n. 31.

Quintum, agnoscere suam ad hæc præstanda imbecillitatem ac ægritudinem. n. 32.

Sextum, sanitatem, lumen ac robur admittere, a principio atque objecto superiori. n. 33.

CAP. III. de

Operatione ac usu luminis supernaturalis ex Principio Gratiæ.

Necessitas ac usus luminis supernaturalis illustratur imagine lucis primigeniæ in creatione. n. 1, 2.

Lucis primigeniæ naturalis triplex potissimum erat virtus, *illuminandi, calefaciendi ac movendi.* n. 3.

Eadem est ratio luminis supernaturalis. n. 4.

Quæ non minus voluntatem, quam intellectum, restituit in integrum. n. 5.

Hinc mentis emendatio, quasi nova est creatio, in qua Spiritus S. non minus est operosus, quam in creatione naturali. n. 6.

Speciatim lumine supernaturali afficiuntur ac restituantur primariæ mentis facultates. n. 7. Facultas intellectus. n. 8. desiderii n. 9. receptionis. n. 10. acquiescentiæ n. 11. unde status mentis rectus. n. 12. in specie rationis operatio ordinata ac solida. n. 13.

CAP.

CAP. IV. de

Doctrina ac institutione, imprimis domestica.

Ejus prima lex: *Mens in parentibus sanata*, n. 1.
Non imprimenda juvenuti falsæ rerum notiones. n. 2.

Juventus arcenda a noxia famulitii familiaritate, n. 3.
Illi non permittenda petulantia & insolentia adversus famulitium. n. 4.

Non est corrumpera malis exemplis, n. 5.

Revocanda est a nimia curiositate, n. 6.

Ab incogitantia & impatientia n. 7.

A precipitantia. n. 8.

A philantia & pertinacia. n. 9.

Instituenda est in prudentia. n. 10.

Quæ filia sapientiæ. n. 12.

Augenda per experientiam, n. 12.

Sedulo præmonienda juvenus contra errores & mala exempla. n. 13.

Cavendum præcipue, ne quid agat *ἀσύνετος*. n. 14.

Disceat aliorum damno sapere. n. 15.

Purganda mens a vanitate. n. 16.

Hinc ei solida studiorum incitamenta danda. 17.

Disceat rem quamlibet suo æstimare pretio. n. 18.

Commendandæ ac instillandæ tres primariæ juvenutis virtutes: *Amor veri, obedientia, diligentia*. n. 19.

Præcipue ducatur ad sapientiam veram, n. 20. Hodego Timore Domini. n. 21.

Tandem notandum, plurima ex his pertinere quoque ad institutionem scholasticam, & ex illa multa ad domesticam. n. 22.

Institutio autem magna ex parte pertinet ad Part. IV. ubi de institutione scholastica agitur. n. 23.

C A P. V. de

Exercitatione.

EXercitatio s. practicum emendanda: mentis studium summe est necessarium. n. 1.

Requirat autem *veri rectique amorem, attentionem, sinceritatem, meditationem, expurgationem.* n. 2.

Quid amor veri ac recti? n. 4.

Quid sinceritas. n. 5.

Quid meditatio. n. 6.

Ejus necessitas ac dignitas. n. 7.

Objectum ejus proximum ad quasi domesticum. n. 8.

Ejus actus proximus, *nostri exploratio.* n. 9.

Consideret se sapientiae cultor secundum statum triplicem, & quidem *brutum*, n. 10. *humanum*, n. 11. *Christianum* n. 12.

Quid *expurgatio*. s. *ut sapientis* n. 13.

Quantopere sanioribus philosophis fuerit comendata & exulta. n. 14.

Unde illis innotuerit. n. 15.

Unde nobis innotescat. n. 16.

Tandem haec exercitatio primarias mentis facultates excitat, corrigit, perficit. n. 17.

Speciatim facultatem intelligendi. n. 18.

Desiderandi. n. 19.

Reci-

Recipiendi. n. 20.

Acquiescendi. n. 21.

Ad harum facultatum usum & perfectionem refer
etiam Cap. seq.

CAP. VI. de

Boni ac veri desiderio.

Desiderium menti naturale est. n. 1.

Quæ objecta desiderio digna? n. 2.

DEUS desideria potest & vult implere. n. 3.

Ipsæ desideriorum sentus est desiderandi boni pro-
missio ac desiderati spes. n. 4.

Æquum est animam desiderio ferri in Deum. n. 5.

DEUS confert desideranti anime inter alia bona
sapientiam. n. 6.

Desiderium mentem ad DEUM convertit quam
efficacissime. n. 7.

Desiderio mens DEO non traditur dimidia, sed to-
ta cum omnibus facult. n. 8.

Vera desideriorum indoles ac requisita. n. 9.

Desideriorum indoles atque ad sapientiam neces-
sitas patet e lumine nature. n. 10.

Clarius tamen e libro Scripturæ. n. 11. 12.

Hoc desideriorum exercitium est ipsum precum
exercitium. n. 13.

Summa hujus exercitii utilitas in ceteris mentis
facultatibus restituendis ac sanandis. n. 14.

Summum ex hujus exercitii neglectu damnum.
n. 15.

*Speciali adminiculorum applicatione
ad mentem ab erroribus s. præ-
judiciis purgandam.*

PRæjudicia ignorantiae per scientiam, nimia
confidentiae per sobriam diffidentiam, ni-
miae diffidentiae per sobriam confidentiam, pra-
vorum morum per emendationem affectuum
tollenda : hinc

Membr. 1. de

Solida scientia.

Solidae scientiae indoles, comparatio, usus, n. 1.

Solida scientia transit in sapientiam, n. 2.

Rerum pretia metitur earundem objecto, usu,
indole ac fine n. 3.

Hæc tria in æstimatione non sunt divellenda, n. 4.

Æstimatio objectorum, n. 5, indolis, n. 6.

Usus, n. 7. Finis, n. 8.

Aliquot ex his conclusiones de rebus præstantis-
simis, n. 9.

Membr. 2. de

Sobria Diffidentia.

Dubitatio est vel sceptica, vel dogmatica s. sobria,
n. 1.

Dubitatio sobria sobriam parit diffidentiam, n. 2.

Sobria diffidentia de nobis ipsis, n. 3.

Hujus effectus salutaris, n. 4.

Sobria diffidentia de aliis, n. 5.

Hujus

Hujus effectus salutaris. n. 6, 7, 8.

Membr. 3. de

Sobria Confidentia.

Sobria Confidentia de nobis ipsis. n. 1.

Ejus effectus salutaris. n. 2.

Sobria Confidentia de aliis. n. 3.

Ejus effectus salutaris. n. 4.

Membr. 4. de

*Correctione pravorum motuum, errorumq;
inde ortorum.*

Nec lumen nec vires naturæ hic sufficiunt. n. 1.

Sed lumen & vires gratiæ. n. 2.

In hujus luminis admissione & usu requiritur
sinceritas n. 3.

Sinceritati adversatur communis ac periculosissi-
ma sui ipsius deceptio. n. 4.

Sinceritatis usus ac utilitas. n. 5, 6, 7.

Hinc, suppressis pravis motibus, rectum judicium
de Bonis Malisque Animi, Corporis ac Fortunæ.
n. 8, 9, 10.

Eadem est specialiorum dijudicatio. n. 11.

Hinc voluntate adhuc ægra ægrisque affectibus,
nulla datur vera intellectus sanatio. n. 12.

Logica & Ethica proprio non sunt dute disciplinæ,
sed una, sive diversi, conjunctissimi tamen, uni-
us respectus. n. 13.

Hos respectus conjungit *Cultura* & *Medicina men-
tis*. n. 14.

Logica & Ethica traduntur inepte. n. 15.

Neutra seorsum valet ad culturam mentis, n. 16.

Nec ad eandem valent conjunctim, n. 17.

Sed utraque est corruptissima, n. 18.

CAP. IIX. de

Sanata mentis effectu ac fine primario, gloria DEI.

Membrum. I. de

Promovenda DEI gloria in genere.

SANATA mentis effectus, ac finis proximus, hominis salus, n. 1.

effectus ac finis medius, aliorum salus, n. 2.

effectus ac finis ultimus ac primarius, *DEI gloria amplificanda*, n. 3.

Vulgo nihil minus quaeritur, quam DEI gloria, n. 4.

Imo ne constat quidem ratio quaerendi DEI gloriam, n. 5.

Quae ignorantia ac error agram esse mentem indicant, n. 6.

Ergo propria hic est sedes, docere, quia ratione sanata mens DEI gloriam quaerere debeat, n. 7.

Præterea ut affectio hæc est generalis, sic pertinet ad doctrinam generalem, n. 8.

Refellitur *Objeccio*, hæc tractari debere in Ethica aut Theologia, n. 9.

Membr. 2. de

Promov. div. glor. fundamentis.

Hoc officium etiam philosophia agnoscit, n. 1.

Glo-

Gloriosæ DEI perfectiones elucet ex opere Creationis, unde *fundam. primum*. n. 2

Creat. ônis n. finis Dei gloria, ejusque neglectus Gentilibus exprobratus. n. 3.

Gloriosæ Dei perf. porro ingenere elucet ex operibus Conservat. & providentiæ, unde *fundam.* 2. n. 4.

eorum finis, DEI gloria. n. 5

Fundam. 3. in speciali beneficiorum Dei fonte ac indole, eorumque multitudine. n. 6.

Fundam. 4. in hominis indigentia. n. 7, 8

Hinc conclusio generalis de aequitate & necessit. promov. divinæ gloriæ. n. 9

Membr. 3. de

Modo promov. divina gloria.

Quid sit DEI gloria. n. 1.

Quid sit, Dei gloriam quærere ac promovere. n. 2.

Res aliæ directe, aliæ indirecte gloriam Dei intendunt. n. 3

In primi generis rebus & actionibus modus est expeditus ac perspicuus, id quod exemplis illustratur. n. 4, 5, 6

In secundi generis actionibus requiritur *legitima scoporum subordinatio*, quod itidem exemplis illustratur. n. 7, 8, 9

Gloriæ DEI subordinata est societatis humanae salus. n. 10

Qua ratione per societ. hum. salutem promotam Dei gloria promoveatur, exemplis illustratur. n. 11,

12, 13, 14